

مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار

زهرا جعفری پور سانج

دانشجوی دکتری رشته جامعه‌شناسی ورزشی، گروه جامعه‌شناسی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی

سروش فتیحی^۱

دانشیار و عضو هیأت علمی گروه جامعه‌شناسی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران ایران

طهمورث شیرینی

دانشیار و عضو هیأت علمی گروه جامعه‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۸/۳۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۲۰

چکیده

این پژوهش با هدف تعیین مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار به روش تحقیق همبستگی-پیمایشی و از نوع تحقیقات کاربردی است که به شکل میدانی اجرا شده است. جامعه آماری تحقیق دانشجویان واحدهای علوم تحقیقات، مجتمع حضرت رسول اکرم (ص)، تهران مرکز و جنوب دانشگاه آزاد اسلامی در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بوده که جهت نمونه‌گیری از میان ۱۳۵۴۰۵ نفر به روش نمونه‌گیری جامعه محدود استفاده شده و از طریق فرمول کوکران تعداد نمونه ۶۸۱ نفر تعیین گردیده که بعد از حذف پاسخنامه‌های پرت و پاسخ نداده ۶۶۶ پاسخ نامه مورد بررسی قرار گرفته است. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته سرمایه اجتماعی بوده که پایایی آن از روش آزمون آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۸۶، به دست آمده است. برای بررسی داده‌ها از آزمون‌های توصیفی و جهت آزمون فرضیات از روش‌های آماری ۴ مستقل و آنالیز واریانس یکراهه به وسیله نرم افزار spss 25 استفاده شده است. نتایج نشان داده؛ بین سرمایه اجتماعی و ابعاد آن در دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار واحدهای چهارگانه دانشگاه آزاد اسلامی تهران تفاوت آماری معنادار وجود داشته است. تفاوت سرمایه اجتماعی بین دانشجویان کارشناسی با کارشناسی ارشد و دکتری معنادار بوده اما این تفاوت در بین دانشجویان کارشناسی ارشد با دکتری مشاهده نشده است.

کلید واژگان: سرمایه اجتماعی، سلامت اجتماعی، مشارکت اجتماعی، همبستگی اجتماعی.

^۱ نویسنده مسئول: fathi.soroush@wtiau.ac.ir

مقدمه:

سرمایه اجتماعی مفهومی است با ماهیتی فزاینده و غیر فردی و به عبارتی نوعی توشه فزاینده در جامعه به شمار می‌آید که زایشی در درون خود جامعه است. به عبارتی دیگر، سرمایه اجتماعی از جمله منابع موجود در تعاملات اجتماعی و نظام هدفمند، همکاری و همیاری میان اعضای جامعه و سازمان شمرده می‌شود که سبب ایجاد شبکه روابط معقول، حس اعتماد و مشارکت بین افراد یک جامعه می‌گردد. اهمیت این متغیر در یک جامعه به خاطر این است که عامل‌هایی همچون؛ اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی، روابط و پیوندهای اجتماعی به عنوان مؤلفه‌هایش، تأثیراتی مفید در رشد و توسعه جامعه دارد. به عبارتی، سرمایه اجتماعی در برگیرنده دانشی است که در تعاملات بین افراد و شبکه روابط متقابل آن‌ها قرار دارد. از سوی دیگر، سرمایه اجتماعی و سلامت اجتماعی از مقوله‌های مهم توسعه پایدار است که دگرگونی و تغییرات تعاریف توسعه نیز در شناسایی و سنجش این دو متغیر تأثیرگذار بوده است. سرمایه اجتماعی و ابزار سنجش آن در هر جامعه‌ی همگن با بافت اجتماعی آن جامعه باید تعریف و ساخته شود اما بر خلاف این گوناگونی‌ها حوزه‌ی مشترک در نگاه به سرمایه اجتماعی - که بین بیشتر محققان مشترک وجود دارد و بتوان آن را فضای مفهومی سرمایه اجتماعی نامید- باید یافت. چالش تعریف مفهوم سرمایه اجتماعی ریشه‌هایی دارد که به سه گروه دسته‌بندی می‌شوند:

- تعریف سرمایه اجتماعی به شکل موردی و محدود و با توجه به مشکل یا مسئله مورد بررسی،
- اختلاف سطح تحلیل در تعاریف و همچنین تمرکز بیش از حد بر کارکردها یا عناصر این مفهوم،
- اختلاف نظر در عناصر و هویت‌های تشکیل‌دهنده این مفهوم و بازده‌های آن (شجاعی باغینی، ۱۳۸۷:۳۸۸).

این مسئله را نمی‌توان به عنوان قابلیت و ظرفیت این مفهوم برای عمل در چند حوزه تعبیر کرد، بلکه این امر به معنای برداشت‌های معنایی گوناگون و چندگانه از یک مفهوم است و از طرفی نیز این مسئله را به دلیل توجه و تمرکز بیش از اندازه به تعدادی از عنصرهای این مفهوم و غفلت از بقیه عنصرهای آن می‌توان تحلیل کرد، در نتیجه؛ این امر مانع از آن می‌شود تا تعریفی فراگیر برای سرمایه اجتماعی تولید شود. در سال‌های اخیر؛ نشان داده شده است که سرمایه اجتماعی با ایجاد حمایت و فراهم آوردن منبعی مؤثر برای سلامت اجتماعی و کیفیت زندگی در افزایش دسترسی

مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار59

به خدمات اجتماعی و بالا بردن امکان کنترل اجتماعی بر رفتارهای انحرافی با مؤلفه هایی از قبیل: ورزش، اهمیتی بسزا در سلامت جامعه داشته است. از سوی دیگر؛ با توجه به اینکه مشارکت، همیستگی و اعتماد اجتماعی ابعاد سه گانه سرمایه اجتماعی و به همدیگر وابسته اند. در حقیقت، شواهدی محکم میان سرمایه اجتماعی و رفتارهای مفید مرتبط با سلامت اجتماعی وجود دارد (لیندستروم، مقدسی و مرلوⁱ، ۲۰۰۶). پاتنام، سرمایه اجتماعی را به دو بخش محدودⁱⁱ و اتصالیⁱⁱⁱ تقسیم کرده است؛ سرمایه اجتماعی محدود، در بین افرادی با ویژگی های جمعیت شناختی همانند، همچون: گروه های همگن و متجانس از نظر جنس، سن و قومیت دیده می شود که به آن سرمایه اجتماعی محلی نامیده می شود. این نوع از سرمایه اجتماعی، منبع اولیه ایجاد ارزش ها و هنجارهای معطوف به سلامت و همچنین کنترل رفتارهای اجتماعی ناهنجار اعضاست که با فراهم کردن حمایت اجتماعی متقابل از آسیب پذیری اعضا جلوگیری می کند. برخلاف این ها، سرمایه اجتماعی محدود، در برخی موارد، مانند: نقش گروه همسالان، در ترغیب اعضا به رفتارهای پرخطر، نتایج و پیامدهای منفی در ارتباط با سلامت می تواند ایجاد کند اما سرمایه اجتماعی اتصالی، به روابط و پیوندهایی اطلاق می شود که افراد را با داشتن زمینه های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی گوناگون به یکدیگر پیوند می دهد و منبعی عمده در ایجاد همیاری های تعمیم یافته است که با فراهم نمودن امکان ارتباط افراد با خاستگاه های فرهنگی و اجتماعی گوناگون، عاملی مهم در راستای گسترش جامعه بی مدنی است. این نوع سرمایه در حوزه سلامت اجتماعی، ابزاری مناسب برای ایجاد کنش جمعی به منظور دستیابی گروه هایی به منابع و امکانات است (سزریتر، وولکوک^{iv} به نقل از گرگی: ۱۳۸۷).

امروزه در جریان توسعه جوامع، در کنار انواع سرمایه اعم از طبیعی، انسانی و مادی، سرمایه اجتماعی برون داد و درون داد توسعه به شمار می آید. شواهد زیادی وجود دارد که نشان می دهد، سرمایه اجتماعی می تواند بر نتایج توسعه همچون: رشد، عدالت و کاهش فقر تأثیر گذار باشد. پژوهشگران فقدان سرمایه اجتماعی را در کشورهای توسعه نیافته حلقه مفقوده رشد و توسعه نام نهاده اند (موسوی و شیانی، ۱۳۹۴).

با توجه به اینکه کلمن^v، پاتنام^{vi}، بوردیو^{vii} و فوکویاما^{viii} نخستین پیشگامان بیان مسئله سرمایه اجتماعی بوده‌اند، در این جا و پیش از هر توضیحی به بیان گذرای دیدگاه‌های ایشان پرداخته می‌شود:

کلمن سرمایه اجتماعی را قدرت و توانایی مردم برای برقراری ارتباط متقابل تعریف می‌نماید که این نگاه با دو نگاه دیگر نیز متفاوت می‌نماید. به اعتقاد وی، سرمایه اجتماعی ترکیبی از ساختارهای اجتماعی است که تسهیل‌کننده کنش‌های معین بین کنشگران در درون این ساختارهاست (کلمن، ۱۹۸۸). پاتنام نیز، سرمایه اجتماعی را مجموعه‌یی از ویژگی‌های اجتماعی نهادها و سازمان‌ها فرض می‌نماید. وی معتقد است؛ همکاری و مشارکت داوطلبانه، هنگامی تحقق خواهد پذیرفت که ذخیره و انباشت اساسی از سرمایه اجتماعی در قالب قواعد مبادله و شبکه‌های تعهد مدنی وجود داشته باشد. پاتنام تمام ویژگی‌های اجتماعی نهادها و سازمان‌ها را از قبیل: اعتماد، هنجارها و شبکه‌های اجتماعی، سرمایه اجتماعی نامیده و بر این باور است که سرمایه اجتماعی، سبب ایجاد تعاملات مثبت با دیگران می‌شود (پاتنام، ۲۰۰۰).

از نظر بوردیو، سرمایه اجتماعی شامل روابط بین فردی در درون گروه‌ها و شبکه‌های اجتماعی است که دسترسی به موفقیت‌ها، فرصت‌ها، اطلاعات، منابع مادی و موقعیت‌های اجتماعی را برای افراد امکان‌پذیر می‌سازد (نورعلی وند و همکاران، ۱۳۹۵). به این معنی که سرمایه اجتماعی از درون و ذات شبکه‌های اجتماعی طراوش پیدا کرده و در راستای توسعه پایدار حرکت می‌نماید که این حرکت اگر برنامه‌مدار انجام پذیرد، جامعه را به سوی ترقی و توسعه همه‌جانبه سمت و سو می‌دهد. در نتیجه؛ سرمایه اجتماعی دربرگیرنده منابع بالقوه و بالفعلی است که با دارا بودن شبکه‌یی منسجم و پایدار از روابط متقابل بین اجتماعی و نهادهای شده در میان قشرهای مختلف معنا و مفهوم واقعی می‌یابد که دانشجویان به عنوان قشر کلیدی جامعه، یعنی: قشری که هم جوان است و هم آینده‌ساز جامعه، یکی از طبقات اجتماعی قابل توجه به شمار می‌آید و چه بسا به همین دلیل، بوردیو به تطابق بین فضای طبقات و فضای رفتارهای هر یک از طبقات جامعه قائل است. برای مثال اینکه فضای طبقه برتر، چه نوع ورزش‌ها، سبک زندگی، گرایش‌های سیاسی و ... را ترجیح می‌دهند. از منظر بوردیو، سرمایه اجتماعی به سرمایه اقتصادی وابسته است و وجود و سودمندی سرمایه اجتماعی در افزایش سرمایه اقتصادی است (شولدر^{ix} و همکاران، ۲۰۰۰).

61.....مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار

نگاه فوکویاما در این خصوص با بوردیو تفاوت دارد، زیرا؛ وی سرمایه اجتماعی را روابط بین فردی و گروهی تعریف می کند اما فوکویاما معتقد است که سرمایه اجتماعی، مجموعه ای از هنجارهای موجود در نظام های اجتماعی است که موجب ارتقای سطح همکاری اعضای گروه یا جامعه گردیده و سبب پایین آمدن سطح هزینه مبادلات و ارتباطات می گردد (فوکویاما، ۲۰۰۵).

به طور کلی می توان گفت؛ از نظر این جامعه شناسان، مهمترین مؤلفه های سرمایه اجتماعی؛ اعتماد، مشارکت و همبستگی اند. با این توجیه که اعتماد، سبب افزودن کیفیت تعاملات بین فردی یا به عبارتی دیگر، بین قشری را پدیدار می آورد. مشارکت؛ سبب گسترش ارتباطات اجتماعی می شود و همبستگی پایایی میان اقشار جامعه را به دنبال دارد.

اعتماد؛ عاملی حیاتی برای موفقیت فرد و سازمان به شمار می آید. به همین دلیل، بالا بودن آن در درون سازمان سبب ترویج و تثبیت ارزش های اخلاقی و حرفه ای می شود و ارزش هایی، چون: انصاف و برابری، خیرخواهی، صداقت و عدالت تقویت می شود و در ادامه، عملکرد افراد و خود اثربخشی آن ها به طور فزاینده یی بهبود می یابد (جیانگ وای و چن کی، ۲۰۱۷).

اعتماد اجتماعی زیربنای نظم جامعه است و نه تنها موجب پای بندی به اصول مشترک و پیش بینی پذیری الگوهای رفتاری می شود، بلکه در تقویت همبستگی و مشارکت اجتماعی مؤثر است. به این معنا که اعتماد عبارت است از اطمینان به دیگران با وجود امکان فرصت طلبی، عدم قطعیت و مخاطره آمیز بودن آن ها (میسز تال، ۲۰۱۳).

ورزش به نوعی موجب افزایش روابط اجتماعی افراد می شود، به طوری که در مورد نقش ورزش در سرمایه اجتماعی، بال^{xii} و همکاران (۲۰۱۰) بیان می کنند، فعالیت های اجتماعی مانند: ورزش حس هویت اجتماعی به افراد می دهد که از رفتارهای ناهنجار اجتماعی جلوگیری می کند. ورزش موجب تشویق افراد و افزایش این هویت می شود، سرمایه گذاری در ورزش موجب افزایش هویت ملی، غرور ملی، توسعه و یکپارچگی اجتماعی و جلوگیری از جرم و جنایت و افزایش سطح تحصیلات و منافع اقتصادی می شود، همچنین بیان می شود که ورزش به حفظ و تقویت سرمایه اجتماعی کمک کند (بال و همکاران، ۲۰۱۰).

با این حال، پژوهش های مربوط به شناخت نقش سرمایه اجتماعی در رشد و توسعه ورزش و نیز تأثیر آن در ایجاد، توسعه و تقویت سرمایه اجتماعی، از بعد کمی رشد چندانی نداشته است. هال^{xiii}

معتقد است که پژوهش‌های راجع به سرمایه اجتماعی و ورزش بسیار کمیاب و در عین حال ناقص و نارساست (هال، ۱۹۹۹). از یکسو؛ سرمایه اجتماعی می‌تواند، سبب رشد مشارکت در ورزش شود و از سوی دیگر؛ ورزش، سبب ایجاد و ارتقای سرمایه اجتماعی همچون: عضویت در باشگاه‌ها، تیم‌ها و گروه‌های ورزشی می‌شود که همگی این موارد، شکل‌های متفاوتی از روابط اجتماعی را در بر می‌گیرند.

سرمایه اجتماعی مفهومی برای سمت و سو دادن رفتار افراد یک جامعه مدنی بر پایه ارزش‌ها و هنجارهای دینی حاکم بر ساختار آن جامعه است که روابط بین افراد در درون و بیرون یک جامعه را بر اساس باورهای دینی- اخلاقی‌شان تسهیل و روان می‌نماید، در نتیجه؛ آسانتر به هدف‌های تکاملی خویش، که برونداد آن همبستگی اجتماعی است، به هزینه‌ی کمتر دست می‌یابد، زیرا؛ آموزه‌های دینی- اخلاقی به عنوان ارزش‌های متعالی و کمال‌گرایانه، از بنیانی‌ترین زمینه‌سازهای سرمایه اجتماعی و تقویت آن می‌توانند به شمار آیند. از سوی دیگر؛ این مفهوم یکی از تقسیم‌های سرمایه است که محقق‌ها و پژوهشگران علوم اجتماعی، تربیتی، روان‌شناسی، اقتصادی، مدیریت، سیاسی، دین، ادبیات، فلسفه و حتی علوم بین‌رشته‌ی بی‌تیین و تحلیل آن در جامعه‌های بشری توجهی خاص کرده‌اند، به گونه‌ی بی‌کی از واژگان کلیدی این دانش‌ها بویژه در علوم اجتماعی به شمار می‌آید؛ به همین دلیل، کم‌کم این مفهوم به عنوان پلی به شمار آمد تا شاخص برجسته جامعه‌های بشری پیشرفته باشد و امروزه یکی از مهمترین متغیرهای تبیین‌کننده میزان توسعه‌ی پایدار و رفاه اجتماعی در معنای کل خود و در میان قشرهای گوناگون جامعه، بویژه جوانان و از میان ایشان دانشجویان به عنوان قشری دانش‌اندوز، فرهیخته و سرمایه‌گان آینده، مورد توجه خاص برنامه‌ریزان قرار گرفته است. به همین دلیل اغلب محقق‌ها و پژوهشگران برای تبیین بیشتر مفهوم سرمایه اجتماعی به کاوش و کنکاش آن در علوم گوناگون انسانی می‌پردازند، هر چند ممکن است این مفهوم در میان برخی از مردم یک جامعه از طریق تجربه شخصی‌شان ایجاد شده باشد، همان‌گونه که وولکاک و نارایان^{xi v} (۲۰۰۰) آن را این‌گونه شرح داده‌اند: " ایده اصلی سرمایه اجتماعی این است که خانواده، دوستان و آشنایان یک فرد، یک دارایی مهم را تشکیل می‌دهند که در یک بحران از آن می‌توان یاری جست، به خاطر خودش از آن بهره‌برد و آن را برای کسب منافی به کار گرفت".

مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار63

به همین دلیل، برای داشتن تصویری شفاف از توزیع سرمایه اجتماعی در جامعه، نیازمند سنخ‌شناسی در خصوص سرمایه اجتماعی هستیم.

به طور کلی، داده‌های تحقیق نشان می‌دهند که سرمایه اجتماعی در جامعه ایران در وضعیت متوسط و در برخی از بخش‌ها در وضعیت متوسط به پایین قرار دارد. از این رو، جامعه ایران برای حفظ سرمایه اجتماعی خود، نیازمند تلاش و فعالیتی است که می‌بایست در آن تمام دستگاه‌ها و مجموعه‌های خرد و کلان مشارکت و سهم داشته باشند. چرا که در تولید سرمایه اجتماعی، تنها یک سازمان دخیل نیست، بلکه همه اجزای جامعه در تولید و حفظ آن نقش دارند (اختر محقق، ربیعی، فرهنگی: ۱۳۹۸).

نورعلی‌وند و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان بررسی نقش سرمایه اجتماعی در تبیین مشارکت ورزشی به بررسی نقش سرمایه اجتماعی در تبیین مشارکت ورزشی زنان ایلام پرداخته‌اند. در این تحقیق که با استفاده از روش پیمایش انجام گرفته، داده‌های مورد نظر از طریق پرسشنامه گردآوری، استخراج و تحلیل شده است. جامعه آماری آن شامل زنان ۱۹ سال و بالاتر استان ایلام و حجم نمونه نیز ۵۰۰ نفر بوده است. نتایج نشان پژوهش نشان داد که زنان استان ایلام به ترتیب در ورزش حرفه‌یی (۱۵ درصد)، ورزش منظم (۸/۱۸ درصد)، ورزش سلامت محور (۱۷ درصد)، ورزش تفریحی (۲/۱۵ درصد) و فعالیت بدنی کم و نامنظم (۸ درصد) مشارکت دارند. همچنین ۲۶ درصد از زنان هیچ فعالیت ورزشی ندارند. علاوه بر این، نتایج تحلیلی تحقیق نشان می‌دهد که مشارکت اجتماعی (عضویت سازمانی و شبکه روابط) با ضریب همبستگی ۰/۵۱۸ و اعتماد اجتماعی (بین شخصی، تعمیم یافته و مدنی و نهادی) با ضریب همبستگی ۰/۶۰۵ توانسته‌اند در مجموع به طور معناداری تا ۰/۵۹ از واریانس مشارکت ورزشی زنان را پیش‌بینی کنند (نورعلی‌وند و همکاران، ۱۳۹۵).

مشارکت اجتماعی یکی از قویترین پیش‌بینی‌کننده‌ها در زمینه فعالیت‌های بدنی مرتبط با اوقات فراغت است و در این باره که شخص تا چه حد فعالانه در فعالیت‌های گروه‌های رسمی و غیررسمی در اجتماع مشارکت دارد، توضیح می‌دهد (نورعلی‌وند و همکاران، ۱۳۹۵).

همچنین لیندستروم در تحقیقی تحت عنوان سرمایه اجتماعی، تمایل به افزایش فعالیت بدنی و اوقات فراغت به این نتیجه دست یافت که ارتباط معناداری بین میزان اعتماد پایین و میزان فعالیت بدنی

پایین، وجود دارد وی نشان داد که زنان و مردانی که دارای میزان فعالیت بدنی پایین بودند، متمایل به افزایش دادن فعالیت بدنی‌شان داشتند اما برای انجام این امر نیاز به حمایت اجتماعی داشتند. از نظر وی کسانی که سطح پایین اعتماد را تجربه می‌کنند، نسبت به کسانی که تحت حمایت گروه‌های مرجع قرار داشتند، از میزان فعالیت بدنی پایین برخوردار بودند (لیندستروم، ۲۰۱۱).

همبستگی اجتماعی، مجرای برای طیف وسیعی از نتایج (مانند افزایش اعتماد) است که خود ممکن است به نتایج بیشتر (حمایت عاطفی، فیزیکی یا مالی مورد نیاز) منجر شود (نیکسون و هوی^{xv}، ۲۰۰۸).

یکی از عوامل اثرگذار بر مشارکت ورزشی، همبستگی اجتماعی است که به جنبه‌های ساختاری از شبکه ارتباطات اجتماعی یک شخص اطلاق می‌شود و منفعت آن، پشتیبانی اجتماعی است که برای فرد فراهم می‌آورد و در واقع، منابع مختلفی است که برای شخص تأمین می‌کند. روابط اجتماعی، هسته اصلی سرمایه اجتماعی محسوب می‌گردد و موجب می‌شود کنش‌گران با گسترش پیوندهای خود، کنش‌های خویش را در جامعه تسهیل کنند و از این طریق به اهداف خود دست یابند (میکا^{xvi}، ۲۰۰۷).

سپیل^{xvii} نیز در تحقیقی تحت عنوان ورزش و سرمایه اجتماعی به این نتیجه رسید افرادی که به صورت داوطلبانه در سازمان‌های ورزشی مشارکت دارند، از میزان اعتماد اجتماعی (یکی از مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی) بالاتری برخوردارند. از نظر وی، سرمایه اجتماعی در ورزش سبب افزایش اعتماد به نفس، گسترش ارتباطات اجتماعی و افزایش اخلاق‌گرایی می‌گردد (سپیل، ۲۰۰۶).

دلانثی و کانی^{xviii} در مقاله‌ی تحت عنوان ورزش و سرمایه اجتماعی در بریتانیا به بررسی نقش سرمایه اجتماعی در ورزش پرداختند، آنان ضمن پژوهش خود دریافتند که بین مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و متغیر مشارکت در ورزش همبستگی قوی وجود دارد (دلانثی و کانی، ۲۰۰۵).

یکی از کارکردهای پنهان مشارکت ورزشی، ایجاد شبکه‌های دوستان و ایجاد پیوند و همبستگی بین افراد است که یکی از ابعاد سرمایه اجتماعی است. به عبارت بهتر، فعالیت‌های ورزشی می‌تواند موجب ایجاد ارتباط بین گروه‌ها در شبکه‌های اجتماعی مختلف شود (تونز، ۲۰۰۵).

در پژوهشی دیگر نیز، تونز^{xi} رابطه بین ورزش‌های رقابتی و سرمایه اجتماعی را در روستاهای غرب استرالیا بررسی کرده است. او به این نتیجه دست یافت که ورزش، بخش مهمی از زندگی

مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار65

روستایان در این مناطق به شمار می رود و میان این پدیده و برخورداری آنان از سرمایه اجتماعی رابطه معنادار وجود دارد (تونز، ۲۰۰۵).

این پژوهش که به بررسی متغیر سرمایه اجتماعی در میان دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار دانشگاه آزاد اسلامی تهران پرداخته است؛ قشری که یکی از زیرگروه های سنی و طبقات اجتماعی مؤثر و آینده ساز هر جامعه را تشکیل می دهند و کارآمدی تلاش های مسئولین ذی ربط برای زمینه سازی تسهیل روند رشد شخصیت و ارتقای دانش و مهارت ایشان در گرو شناخت عینی تر متغیرهای مؤثر بر شرایط و نحوه زندگیشان است.

با توجه به کارکردها و آثار سرمایه اجتماعی در یک جامعه از یک سو و گسترش اقبال عمومی به مشارکت ورزشی در سطوح مختلف آن (تفریحی تا حرفه ای) در دهه اخیر، می توان گفت: مسأله اصلی این تحقیق، سنجش سرمایه اجتماعی در دانشجویان و مقایسه آن در بین دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار است. لذا سؤال اساسی که این تحقیق به دنبال پاسخ آن می باشد این است که: چه تفاوتی میان میزان سرمایه اجتماعی دانشجویان ورزشکار با غیرورزشکار وجود دارد؟ و چه تفاوتی در میزان سرمایه اجتماعی بین دختران و پسران ورزشکار و غیر ورزشکار وجود دارد؟ نتیجه پژوهش حاضر پژوهشگر را در یافتن پاسخ این سؤال یاری خواهد نمود که چرا پرداختن به ورزش و گسترش روزافزون آن می تواند به عنوان فرصتی برای تقویت سرمایه اجتماعی به شمار آید؟

صاحب نظران نشان داده اند که آن چه برای افراد صدق می کند، برای اجتماع نیز مصداق دارد. کسانی که از شبکه های اجتماعی بیشتری بهره مندند، در برابر چالش های فراروی خویش بهتر و بیشتر می توانند بایستند. به بیان دیگر، سرمایه اجتماعی در ساخت روابط اجتماعی قرار دارد، بنا بر این؛ پرسشی فراروی ماست که ارتباط ایجادکننده بین مصداق های سرمایه اجتماعی با روابط اجتماعی به چه شاخص هایی سنجیده شده که به عنوان یک عامل پیش رونده در توسعه جامعه های بشری به شمار آمده اند؟ باید گفت که شاخص های گوناگون سبب شده اند تا نشان دهند که این مفهوم به عنوان مهمترین عامل ایجادکننده همبستگی در جامعه های رو به پیشرفت و پیشرفته به شمار می آید، به همین دلیل است که یکی از مفهومی های مهم در جامعه شناسی نوین به شمار می آید.

پرسش دیگر اینکه چرا این پدیده، «سرمایه» اجتماعی نامیده شده است. چه عاملی سبب شده تا این پدیده نوعی سرمایه شمرده شود؟ آیا سرمایه اجتماعی یک گونه سرمایه است؟ چرا؟ به طور کلی

سرمایه به عنوان ذخیره‌ی از دارایی‌هایی که می‌توان انباشت و برای ایجاد ثروت آتی به کار گرفت، در نظر گرفته می‌شود. آدلر و کوون^{xx} دلیل‌های گوناگون برای «سرمایه» دانستن این مفهوم بیان می‌کنند. سرمایه اجتماعی نوعی سرمایه است، زیرا؛ همانند سرمایه انسانی و فیزیکی، دارایی بادوامی در جامعه به شمار می‌آید که تولید یا کسب آن بدون هزینه ناممکن است و از سویی با هدف ایجاد منافع در آینده به وسیله آن می‌توان سرمایه‌گذاری کرد. برای مثال؛ تماس‌های برتر^{xxi} می‌توانند یک فرد را با وجود داشتن سرمایه‌های انسانی و مالی محدود، موفق سازند (شجاعی باغینی، ۱۳۸۷: ۳۵-۳۴). بوردیو معتقد است؛ سرمایه اجتماعی شامل «روابط اجتماعی» که یک فرد برای دسترسی به منابع کسانی که با ایشان در ارتباط اند، می‌تواند استفاده کند و میزان، کیفیت دسترسی به این منابع است. او معتقد است که شبکه تماس‌های اجتماعی، به خودی خود ایجاد نمی‌شوند، بلکه همانند سرمایه‌های انسانی یا فیزیکی، فرآورده‌ی راهبردهای کاربردی و برنامه‌ریزی شده سرمایه‌گذاری است. تولید و بازتولید سرمایه اجتماعی به یک تلاش یا سرمایه‌گذاری همیشگی در زمینه جامعه‌پذیری^{xxii} نیاز دارد. در حقیقت، همه بررسی‌ها نشان داده‌اند که سرمایه‌گذاری در هر یک از ابعاد و اشکال سرمایه اجتماعی، بازدهی مشخص دارند که آن را نوعی ارزش افزوده سرمایه‌گذاری از این مفهوم می‌توان برشمرد و این امر با معادله ریاضی «هزینه‌ها - بازده» نیز سازگاری دارد (بوردیو، ۱۹۸۵: ۲۵۰). حال از نگاه جامعه‌شناختی نباید به دور باشد که شاخص اصلی و ارزشی که سبب شده است تا سرمایه اجتماعی در میان مفهوم‌های جامعه‌شناسی نوین از اهمیتی ویژه برخوردار باشد، چیزی جز «اعتماد» نمی‌تواند باشد و این شاخص، افزایش بهره‌وری را به دنبال داشته است. همان‌گونه که یک آچار، به عنوان یک سرمایه فیزیکی، یا تحصیل در یک دانشگاه، به عنوان سرمایه انسانی، بهره‌وری^{xxiii} فردی و گروهی را می‌تواند افزایش دهد، تماس‌های اجتماعی نیز بر بهره‌وری افراد و گروه‌ها می‌تواند تأثیرگذارند. به عبارت دیگر؛ هرچند سرمایه فیزیکی به ویژگی‌های افراد اشاره دارد، سرمایه اجتماعی به ارتباطات بین افراد - شبکه‌های اجتماعی و هنجارهای بده‌بستان و اعتمادپذیر بودن که از آن‌ها ناشی می‌شود - اشاره دارد (2000: 18-19، پاتنام).

به طور خلاصه؛ سرمایه اجتماعی را اغلب در رابطه نزدیک با روابط اجتماعی و محتوای آن‌ها دانسته‌اند. به همین منظور بسیاری از اندیشمندان برای تعریف این مفهوم، نخست به بیان تمایزهای آن با

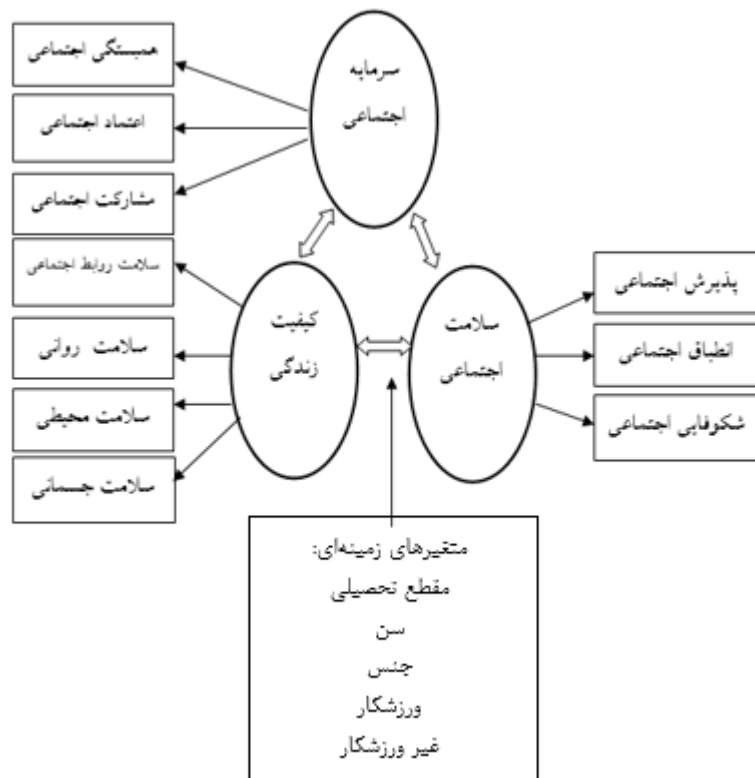
مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار67

مفهوم های نزدیک- مانند: سرمایه، سرمایه مادی، سرمایه انسانی و سرمایه فرهنگی - که احتمال تداخل با آن ها وجود دارد، پرداخته اند. همگی این مفهوم ها مشترکات و تمایزاتی با سرمایه اجتماعی دارند که پاتنام (۱۳۸۴:۲۸) وجه مشترک همه این مفهوم ها را «سرمایه» بودن آن ها می داند. با توجه به اینکه جوانان، اصلی ترین نقش سرمایه یی را برای توسعه کشور دارند، لزوم توجه به این مقوله در جامعه ما بیشتر احساس می شود. دانشجویان به عنوان قشر جوان جامعه می توانند با مشارکت در فعالیت های ورزشی علاوه بر کسب سلامتی جسمانی با توسعه روابط اجتماعی، هنجارهای اجتماعی جامعه خود را بهتر درک کنند و در سایه فعالیت های اجتماعی و گروهی در ورزش، سلامت اجتماعی خود را نیز ارتقا دهند.

در این پژوهش سعی شده است تا برای سنجش مفهوم سرمایه اجتماعی، به عنوان متغیر مستقل تحقیق، از پرسش نامه سرمایه اجتماعی با استفاده از ابزار آن و برای مفهوم سلامت اجتماعی به عنوان متغیر وابسته از نظریه پنجگانه کیز به عنوان الگوی تعریف و ارایه شاخص ها استفاده شود. بر اساس نظریه کیز؛ افراد، درون ساختارهای اجتماعی و ارتباطات قرار دارند و کیفیت زندگی و عملکرد خوب در زندگی بیش از سلامت روانی است و چالش های اجتماعی نیز تعیین کننده اند، وی معتقد است که افراد کیفیت زندگی شان را با معیارهای اجتماعی شان ارزیابی می کنند. کیفیت زندگی نیز بر اساس الگویی که سازمان بهداشت جهانی ارائه نموده، مورد استفاده قرار می گیرد. این سازمان برای کیفیت زندگی؛ چهار بعد سلامت محیطی، سلامت روانی، سلامت جسمانی، سلامت اجتماعی را در نظر می گیرد. یک چارچوب نظری خوب، متغیرهای مهم و مؤثر در شرایط مربوط به مسئله ای تعریف شده را شناسایی و نشان می دهد و ارتباطات بین متغیرها را به صورتی منطقی توصیف می کند. در چارچوب نظری روابط بین متغیرهای مستقل، وابسته و در صورت گسترده، متغیرهای نظری برای مسئله تحقیق، عبارت اند از: تعریف دقیق موضوع تحقیق و انتخاب نگرشی برای بررسی آن مسئله.

در این جا هدف، آزمون تئوری ها نیست، بلکه یافتن تئوری هایی است که به مسئله مورد تحقیق نزدیک تر باشد و توانایی تبیین مسئله را در این شرایط داشته باشد. بر مبنای این رویکرد در پژوهش حاضر با استدلال های منطقی در باره تئوری های موجود یک دستگاه معرفتی تلفیقی ساخته شده است. ساختن دستگاه معرفتی که از میان تئوری های دیگر، قدرتی بیش تر در تبیین مسئله یمان داشته

باشد. چارچوب نظری برگزیده همان بنیان نظری تحقیق است که راه حل تئوریک مسئله از آن استخراج می‌شود.

روش‌شناسی

تحقیق حاضر از لحاظ روش، یک تحقیق کتابخانه‌یی - پیمایشی به حساب می‌آید و واحد تحلیل آن دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار دانشگاه آزاد اسلامی، واحدهای تهران است. این تحقیق با توجه به معیار زمان یک تحقیق مقطعی است، چرا که در یک زمان صورت گرفته و واقعیت را در سال ۱۳۹۷-۱۳۹۸ بررسی می‌کند. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل دانشجویانی است که در دانشگاه آزاد اسلامی تهران واحدهای علوم تحقیقات مجتمع حضرت رسول اکرم (ص)، مرکزی و جنوب در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ مشغول تحصیل بودند که طبق آمار دانشگاه‌های مذکور تعداد

مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار 69

آن ها برابر ۱۳۵۴۰۵ نفر می باشد. تعداد نمونه مورد بررسی بر اساس فرمول کوکران، ۷۲۵ نفر به روش چند مرحله یی و طبقه یی متناسب محاسبه شد. لازم به توضیح است که تعداد پرسشنامه های جمع آوری شده پس از کنار گذاشتن پرسشنامه های ناقص و باطل تعداد ۶۶۶ مورد بررسی قرار گرفت. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته سرمایه اجتماعی با ۱۸ سؤال بود. این گویه ها در مقیاس فاصله یی و طیف ۵ حالت لیکرت (کاملاً مخالف (۱)، مخالف (۲)، بی نظر (۳)، موافق (۴)، کاملاً موافق (۵)) ساخته شد و از مجموع آن ها متغیر مذکور به دست آمده است. برای بررسی روایی محتوایی پرسشنامه از نظر ۱۵ نفر از متخصصان این حوزه بهره گرفته شد و میزان پایایی پرسشنامه در تحقیق حاضر از روش آزمون آلفای کرونباخ استفاده شده که نتایج گویای این مطلب بود که پرسشنامه سنجش میزان سرمایه اجتماعی از پایایی مطلوبی برخوردارند، به طوری که متغیر سرمایه اجتماعی ۰/۸۸۶، به دست آمد. در مجموع نتایج آلفا پس از انجام اجرای مقدماتی پرسشنامه (Pre-Test) در تمامی موارد مناسب بوده است. برای بررسی داده ها از آزمون های توصیفی و جهت آزمون فرضیات از روش های آماری t مستقل و آنالیز واریانس یک راه به وسیله نرم افزار SPSS ۲۵ استفاده شد.

برای به دست آوردن روایی پرسشنامه ها با بهره گیری از نظرات و راهنمایی های اساتید راهنما، مشاور و سایر اساتید متخصص در این زمینه ابهام های بر طرف و روایی آن ها تأیید شد و در اختیار نمونه آماری قرار گرفت. که این امر بیانگر روایی محتوایی قابل قبول پرسشنامه های پژوهش بود. آزمون اعتبار عاملی پرسشنامه با کمک تحلیل عاملی تأییدی، با استفاده از نرم افزار AMOS، مورد بررسی قرار گرفت. چنانکه نتیجه های کسب شده از تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول نشان داد که در مدل اندازه گیری اولیه متغیرهای Sjes^۴ و Sjes^۵ (مربوط به مکنون سلامت جسمانی)، Sravani^۳ (مربوط به مکنون سلامت روانی)، Sravabet^۱ و Sravabet^۴ (مربوط به مکنون سلامت روابط)، Smohiti^۵ (مربوط به مکنون سلامت محیطی) به دلیل داشتن بار عاملی کمتر از ۰/۵ از مدل کنار گذاشته شدند و سایر متغیرهای مورد مطالعه دارای بار عاملی بزرگتر از ۰/۵ بودند.

یافته های تحقیق

پرسش نامه اطلاعات جمعیت شناختی حاوی سؤالاتی در مورد ویژگی های جمعیتی شرکت کنندگان از قبیل: سن، وضعیت تأهل، سطح تحصیلات، جنسیت، وضعیت ورزشی و میزان فعالیت

ورزشی بود. پرسش نامه سرمایه اجتماعی که دارای ۱۸ سؤال در قالب سه مولفه اعتماد، مشارکت و همبستگی بود، برای سنجش میزان سرمایه اجتماعی استفاده گردید. برای به دست آوردن روایی پرسش نامه‌ها با بهره‌گیری از نظرات و راهنمایی‌های اساتید راهنما، مشاور و سایر اساتید متخصص در این زمینه ابهامات بر طرف و روایی آنها تأیید گردید و در اختیار نمونه آماری قرار گرفت. که این امر بیانگر روایی محتوایی قابل قبول پرسش نامه‌های پژوهش بود. آزمون اعتبار عاملی پرسش نامه با کمک تحلیل عاملی تأییدی، با استفاده از نرم افزار AMOS، مورد بررسی قرار گرفت. برای سنجش پایایی ابزار پژوهش، در یک مطالعه مقدماتی تعداد ۵۰ پرسش نامه در بین دانشجویان دانشگاه آزاد تهران توزیع گردید، که مقادیر آلفای کرونباخ در رابطه با متغیرهای پژوهش به تفکیک در مورد سرمایه اجتماعی، ۰/۸۹؛ در سطح آمار توصیفی از جدول، نمودار، میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی از آزمون کشیدگی و چولگی، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل عاملی تأییدی و معادلات ساختاری استفاده شد.

با توجه به یافته‌ها، ۳۶/۲۷ درصد افراد بین ۱۸ تا ۲۲ سال، ۶۴/۴۶ درصد افراد بین ۲۳ تا ۲۷ سال، ۲۳/۶۴ درصد افراد بین ۲۸ تا ۳۲ سال و ۱۰/۸۷ درصد افراد بین ۳۳ تا ۳۷ و ۱/۰۳ درصد افراد بالای ۳۸ سال سن داشتند. ۳۲/۱۶ درصد افراد نمونه مورد تحقیق دارای مدرک کارشناسی بودند، ۵۲/۱۳ افراد مدرک آن‌ها کارشناسی ارشد بود. ۱۵/۷۱ درصد افراد دارای مدرک دکتری بودند. ۷۲/۱۰ درصد افراد نمونه تحقیق مجرد و ۲۷/۹۰ درصد افراد نمونه در وضعیت تأهل می‌باشند. مردان ۲۹/۲ درصد و زنان ۶۴/۷ درصد حجم نمونه را تشکیل داده‌اند. ۶/۱ افراد نیز به این سؤال پاسخ نداده بودند. میزان ورزشکاران در پژوهش ۱۷/۹۱ درصد و غیر ورزشکاران ۸۲/۰۹ درصد بود. همچنین افرادی که بدون توجه به ورزشکار بودن یا نبودن در حال حاضر فعالیت ورزشی داشتند در حدود ۲۷/۳۱ و کسانی که نداشتند ۷۲/۶۹ بودند. حدود ۶/۱ افراد نیز به این سؤال پاسخ نداده یا درست پاسخ نداده بودند. بنابراین؛ دانشجویانی که فعالیت ورزشی ندارند، بیش‌تر از دانشجویانی‌اند که فعالیت ورزشی دارند.

میانگین سرمایه اجتماعی ۲/۹۷ و مؤلفه اعتماد اجتماعی ۳/۱۳ و مشارکت اجتماعی ۳/۲۶ و همبستگی اجتماعی ۲/۹۸ بود. یافته‌های حاصل از آزمون پیرسون در سطح $(\alpha=0/01)$ ، نشان داد که بین سرمایه اجتماعی و سلامت جسمانی دانشجویان ورزشکار با ضریب معناداری $P=0/001$ و غیر ورزشکار

71.....مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار

با ضریب معناداری $P=0/003$ رابطه‌ای معنادار وجود دارد. در بررسی تفاوت ضرایب همبستگی میان سرمایه اجتماعی و سلامت جسمانی ورزشکاران و غیر ورزشکاران با استفاده از آزمون فیشر نیز با توجه به دست آمده (۲.۹) که از $1/96$ بزرگ تر است تفاوت ضریب همبستگی معنادار شد. یافته های حاصل از آزمون پیرسون در سطح $(\alpha=0/01)$ ، نشان داد بین سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی دانشجویان ورزشکار با ضریب معناداری $P=0/006$ و غیر ورزشکار با ضریب معناداری $P=0/000$ رابطه معنادار وجود دارد. در بررسی تفاوت ضرایب همبستگی بین سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی ورزشکاران و غیر ورزشکاران با استفاده از آزمون فیشر نیز با توجه به دست آمده (۳.۱) که از $1/96$ بزرگ تر است تفاوت ضریب همبستگی معنادار شد.

برای سنجش پایایی ابزار پژوهش، در یک مطالعه مقدماتی تعداد ۵۰ پرسش نامه در بین دانشجویان دانشگاه آزاد تهران توزیع گردید، که مقادیر آلفای کرونباخ در رابطه با متغیرهای پژوهش به تفکیک در مورد سرمایه اجتماعی، $0/89$ ؛ سلامت اجتماعی، $0/73$ و کیفیت زندگی، $0/80$ به دست آمد. پس از تهیه پرسش نامه و محاسبه روایی و پایایی آن و همچنین تعیین حجم جامعه و نمونه پژوهش، محقق اقدام به توزیع پرسش نامه در بین نمونه آماری از طریق ملاقات حضوری نمود. در نهایت، پس از کنار گذاشتن پرسش نامه های مخدوش یا ناقص، پرسش نامه های نهایی به تعداد ۶۶۶ عدد در تجزیه و تحلیل داده ها مورد استفاده قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده های این پژوهش در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی صورت گرفته است. در سطح آمار توصیفی از جدول، نمودار، میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی از آزمون کشیدگی و چولگی، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل عاملی تأییدی و معادلات ساختاری استفاده شد.

یافته های این پژوهش نشان داد که بین سرمایه اجتماعی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت آماری معنادار وجود دارد ($p = 0/048$). این مطلب مؤید آن است که دانشجویان ورزشکار میانگین سرمایه اجتماعی بالاتری نسبت به دانشجویان غیر ورزشکار دارند، این یافته با نتایج تونز (۲۰۰۵) و همچنین دلانثی و کانی (۲۰۰۵) نیز که بین سرمایه اجتماعی و مؤلفه های آن با مشارکت در ورزش، ارتباط آماری معنادار گزارش کردند، همسو می باشد. نتایج پژوهش پارسامهر و ترکان (۱۳۹۱) نیز ضمن تأیید این یافته بیان می دارد که سرمایه اجتماعی بیشتر، منتج به فعالیت های ورزشی بیشتر می شود. این یافته با نتایج ایمان و بنی فاطمه (۱۳۹۳)، رحمانی فیروزجاه و همکاران (۱۳۹۰)،

ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۰)، عادلخانی و همکاران (۱۳۹۱)، پارسامهر و ترکان (۱۳۹۱)، لندستروم و همکاران (۲۰۰۱) و شیپیل (۲۰۰۶) هم‌خوانی دارد. دانشجویان که قشر جوان و از سرمایه‌های اجتماعی کشور هستند، بخش زیادی از جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند. بنابراین، اگر بتوان این ظرفیت بالقوه را به درستی بالفعل نماییم، گام بلندی به سوی توسعه برداشته ایم. ورزش یکی از حوزه‌هایی است که در ایران در زمینه حضور دانشجویان با ضعف مواجه است. بنابراین، نیازمند مطالعات بیشتری در این زمینه هستیم و این موضوع باید جزء سرفصل‌های اصلی مسئولان و مدیران دانشگاهی در برنامه‌ها باشد. نتایج نشان داد دانشجویان ورزشکار نسبت به دانشجویان غیر ورزشکار سرمایه اجتماعی بالاتری دارند به نظر می‌رسد، شرکت در ورزش به عنوان عاملی که حضور در جمع گروه‌های متجانس سنی، فکری و فرهنگی دانشجویان را در محیطی دوستانه فراهم می‌آورد. همان‌گونه که مبانی نظری نیز تأیید می‌کند، در نهایت تأثیر خود را بر توسعه سرمایه اجتماعی دانشجویان ورزشکار گذارده است و موجب رشد فرهنگی و اجتماعی آنان می‌باشد.

جدول ۱. نتایج آزمون t جهت مقایسه امتیازات سرمایه اجتماعی در دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار

سطح معنی‌داری	به دست t آمده	درجه آزادی	دانشجویان		جنسیت	سرمایه اجتماعی
			غیر ورزشکار	ورزشکار		
			\pm میانگین انحراف معیار	\pm میانگین انحراف معیار		
۰/۰۰۱	-۴/۱	۶۶۵	۱۰/۹۰ \pm ۳/۰۱	۱۳/۲۴ \pm ۲/۱۲	دختر	بافرض برابری واریانس
۰/۰۰۰	-۶/۹	۶۶۵	۱۱/۷۴ \pm ۳/۱۲	۱۴/۸۶ \pm ۲/۴۱	پسر	
۰/۰۰۰	-۷/۱۰	۶۶۵	۱۱/۱۲ \pm ۳/۳۷	۱۴/۳۲ \pm ۲/۴۵	کل	

در سطح آزمون ($\alpha = 0/05$) برای آزمودن برابری واریانس‌ها (آزمون لیونس) میزان معناداری ۰/۰۰۰ بدست آمد با توجه به اینکه از سطح معناداری کوچکتر شد، بنابر این؛ واریانس صفت اندازه‌گیری شده "سرمایه اجتماعی" در دو جامعه ورزشکاران و غیر ورزشکاران اعم از پسران و دختران مساوی می‌باشد. بر اساس فرض برابری واریانس‌ها جدول (۱) از خروجی نرم افزار بدست آمد. با توجه به جدول ۱ و در سطح آزمون ($\alpha = 0/05$)، تفاوت بین میانگین امتیازات "سرمایه اجتماعی" در دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار، در جامعه پسران و دختران و جمع در جنسیت، وجود دارد) Sig $\leq 0/05$ برای هر سه).

73.....مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار

جهت مقایسه میانگین امتیازات بعد اعتماد اجتماعی در دانشجویان ورزشکار و غیر t جدول ۲. نتایج آزمون ورزشکار

سطح معنی داری	ت بدست آمده	درجه آزادی	دانشجویان		جنسیت	اعتماد اجتماعی
			غیر ورزشکار	ورزشکار		
			± میانگین انحراف معیار	± میانگین انحراف معیار		
۰/۰۰۰	-۱۱/۲	۶۶۵	۱۱/۰۰±۳/۰۱	۱۲/۹۰±۲/۱۸	دختر	بافرض برابری واریانس
۰/۰۰۰	-۵/۱۵	۶۶۵	۱۱/۱۲±۳/۳۷	۱۴/۳۲±۲/۴۵	پسر	
۰/۰۰۱	-۳/۹	۶۶۵	۱۲/۱۸±۳/۸۴	۱۳/۰۲±۲/۳۴	کل	

واریانس برای صفت "اعتماد اجتماعی" در جوامع ورزشکار و غیر ورزشکار با تفکیک جنسیتی و بدون تفکیک جنسیتی برابر بود، با توجه به سطح معنی داری که کمتر از سطح آزمون می باشد ($Sig \leq 0/05$) در جدول شماره (۲) نشان می دهد که بین میانگین امتیازات بعد "اعتماد اجتماعی" در دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار، همچنین در دختران و پسران ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت آماری معنا داری وجود دارد.

جدول ۳. نتایج آزمون t جهت مقایسه میانگین امتیازات بعد مشارکت اجتماعی در دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار

سطح معنی داری	ت بدست آمده	درجه آزادی	دانشجویان		جنسیت	مشارکت اجتماعی
			غیر ورزشکار	ورزشکار		
			± میانگین انحراف معیار	± میانگین انحراف معیار		
۰/۰۰۰	۱۳/۴	۶۶۵	۳/۱۷±۱۱/۱۲	۲/۳۹±۱۲/۰۱	دختر	بافرض برابری واریانس
۰/۰۰۲	۴/۱	۶۶۵	۳/۰۷±۱۱/۶۴	۲/۰۴±۱۱/۸۸	پسر	
۰/۰۰۴	۳/۶۱	۶۶۵	۲/۳۲±۱۰/۱۸	۱/۶۷±۱۱/۸۹	کل	

جدول شماره ۳ اختلاف میانگین امتیازات "مشارکت اجتماعی" در بین دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار، همچنین در دختران و پسران ورزشکار و غیر ورزشکار را می آزماید. مقدار Sig در تمام موارد ورزشکاری و جنسیت کمتر از سطح آزمون است (Sig. ها کمتر از ۰/۰۵ هستند). بنابر این تفاوت آماری معنادار وجود دارد.

۷۴.... پژوهش‌های جامعه‌شناختی، سال شانزدهم، شماره چهارم، زمستان ۱۴۰۱

جدول ۴. نتایج آزمون t جهت مقایسه میانگین امتیازات بعد همبستگی اجتماعی در دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار

سطح معنی داری	بدست t آمده	درجه آزادی	دانشجویان		همبستگی اجتماعی
			غیر ورزشکار	ورزشکار	
			انحراف \pm میانگین معیار	انحراف \pm میانگین معیار	
۰/۱۱۵	۲/۲	۶۶۵	۱۱/۰۲ \pm ۳/۸۴	۱۲/۷۲ \pm ۲/۱۲	بافرض برابری واریانس

جدول شماره ۴ مبین آن است که بین میانگین امتیازات "همبستگی اجتماعی" در دانشجویان دختر ورزشکار و غیر ورزشکار، تفاوت آماری معنا داری وجود ندارد (Sig. کمتر از ۰/۰۵ نیست).

جدول ۵. مقایسه میانگین امتیازات سرمایه اجتماعی در دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار بر حسب مدرک تحصیلی

آنالیز واریانس P- value	بدست F آمده	وضعیت تحصیل			سرمایه اجتماعی
		دکتری	کارشناسی ارشد	کارشناسی	
		انحراف \pm میانگین معیار	انحراف \pm میانگین معیار	انحراف \pm میانگین معیار	
۰/۰۱۳	۶/۰۳۶	۱.۹۶ \pm ۰.۵۶۵	۲.۰۵ \pm ۰.۵۵۶	۱.۷۱ \pm ۰.۶۵۴	بافرض برابری واریانس

جدول ۵ نشان می‌دهد مقدار F بدست آمده ۶/۰۳۶ و مقدار معناداری برابر با ۰/۰۱۳ می‌باشد (سطح معناداری کمتر از سطح آزمون ۰/۰۱۳ > ۰/۰۵). بنابراین؛ بین میانگین نمرات "سرمایه اجتماعی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار" بر حسب مدرک تحصیلی آنها تفاوت آماری معناداری وجود دارد. لذا دلایل کافی برای تأیید فرضیه صفر وجود ندارد (فرضیه صفر آنالیز واریانس، برابری میانگین‌های سه مقطع می‌باشد). با استفاده از مقایسه‌های چندگانه روش تعقیبی توکی، دلیل رد فرضیه صفر بررسی شد و در جدول زیر مشاهده می‌شود.

75..... مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار

جدول ۶. مقایسه میانگین امتیازات سرمایه اجتماعی دانشجویان براساس میزان تحصیلات با استفاده از آزمون

تعقیبی توکی

فاصله اطمینان		F P- value	انحراف معیار	اختلاف میانگین	میزان (تحصیلات)	میزان (تحصیلات)
حد بالا	حد پایین					
-۰/۶۶۷	-۰/۰۵۰	۰/۰۴۵	۰/۱۲۷	-۰/۳۳۶*	کارشناسی ارشد	کارشناسی
۰/۵۵۴	۰/۰۵۳	۰/۰۱۵	۰/۱۱۷	-۰/۲۵۰*	دکتری	
-۰/۶۶۷	-۰/۰۵۰	۰/۰۴۵	۰/۱۲۷	-۰/۳۳۶*	کارشناسی	کارشناسی ارشد
-۰/۳۴۴	۰/۱۷۴	۰/۸۲۹	۰/۱۰۰۱	-۰/۰۸۵	دکتری	
۰/۵۵۴	۰/۰۵۳	۰/۰۱۵	۰/۱۱۷	-۰/۲۵۰*	کارشناسی	دکتری
-۰/۳۴۴	۰/۱۷۴	۰/۸۲۹	۰/۱۰۰۱	-۰/۰۸۵	کارشناسی ارشد	

• معناداری در سطح ۰/۰۵

با توجه به نتایج مندرج در جدول (۶) و سطوح معنی داری مختلف در بین پاسخگویان بر اساس مدارک تحصیلی، تفاوت معنی داری بین کارشناسی با کارشناسی ارشد و کارشناسی با دکتری وجود داشت ($\text{Sig.} < 0/05$). همچنین با توجه به سطوح معنی داری مختلف موجود در جدول، بین پاسخگویان با مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد با دکتری تفاوت معناداری وجود نداشت ($\text{Sig.} > 0/05$)، این موضوع از روی فاصله اطمینان نیز قابل بررسی است، به طوری که اگر صفر در فاصله اطمینان باشد اختلاف معنادار نیست.

بحث و نتیجه گیری

یافته های این پژوهش نشان داد که بین بعد اعتماد اجتماعی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت آماری معنادار ($p = 0/048$) وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش نورعلی و همکاران (۱۳۹۵)، موسوی و همکاران (۱۳۹۳) پارسا مهر و ترکان (۱۳۹۱)، سثیل (۲۰۰۶)، لندستروم (۲۰۱۱) و مور و جونز (۲۰۱۲) از جهت مشارکت اجتماعی همسو می باشد اما یافته های پژوهش رحمانی فیروزجاه و همکاران (۱۳۹۰) تفاوت اندکی میان اعتماد اجتماعی دانشجویان ورزشکار و غیرورزشکار نشان داد ولی چون این تفاوت معنادار نبود مغایر با یافته پژوهش حاضر می باشد. اعتماد اجتماعی، عامل اساسی احساس آرامش جسمانی، روانی و امنیت اجتماعی در وضعیت عادی زندگی روزمره است (احمدی و همکاران، ۱۳۹۲). اعتماد اجتماعی، با نگرش سرمایه محور و کمی به روابط و زنجیره های ارتباطی افراد درون جامعه، این ارتباطات را به صورت یک دارایی برای افراد در آورده

و مورد تحلیل قرار می‌دهد (سیدجعفر موسوی، اسلامی مرزنکلاته، خوش‌فر، ۱۳۹۳). پژوهش‌های متعدد بیانگر وجود رابطه‌ای دو سویه بین ورزش و اعتماد اجتماعی است که نشان می‌دهد؛ هر چه سطوح اعتماد اجتماعی در جامعه و به خصوص در بین دانشجویان بالاتر رود، میزان تمایل و مشارکت آنان در فعالیت‌های بدنی و ورزشی افزایش می‌یابد، این مهم می‌تواند علت وجود تفاوت اعتماد اجتماعی در بین دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار باشد. تأثیر اعتماد اجتماعی بر مفاهیمی چون سلامت روان، سلامت جسمانی، رضایت شغلی و دیگر از جنبه‌های زندگی انسان به اثبات رسیده است، بنابراین؛ می‌توان با برنامه‌ریزی و انجام پژوهش‌هایی بر روی عواملی که می‌توانند زمینه اعتماد را در بین گروه‌های مختلف اجتماعی فراهم آورند، امکان مشارکت بیشتر در فعالیت‌های بدنی و ورزشی را مهیا نمود.

همچنین یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین مشارکت اجتماعی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت آماری معنادار ($p = 0/048$) وجود دارد که با نتایج تحقیق مور و جونز (۲۰۱۲)، لیندستروم (۲۰۱۱)، سئیل (۲۰۰۶)، لیندستروم و همکاران (۲۰۰۱)، نورعلی وند و همکاران (۱۳۹۵)، منوچهری‌نژاد و همکاران (۱۳۹۴)، موسوی و همکاران (۱۳۹۳)، ولی‌زاده و ولی‌زاده (۱۳۹۳)، پارسامهر و همکاران (۱۳۹۲) همسو می‌باشد. در توضیح تأیید فرضیه تفاوت بین مشارکت اجتماعی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار باید گفت که به نظر می‌رسد برخورداری از روابط اجتماعی گسترده‌تر، عضویت در سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی به دلیل دسترسی به اطلاعات و دانش لازم و نیز تمایل به فعالیت‌های جمعی در بین ورزشکاران، زمینه لازم را برای مشارکت اجتماعی بیشتر فراهم می‌کند.

همچنین نتایج نشان داد؛ بین همبستگی اجتماعی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت آماری معنادار ($p = 0/048$) وجود داشت. در ادبیات جامعه‌شناسی شبکه‌های اجتماعی غیررسمی به عنوان یکی از راه‌های اصلی تقویت روابط و همبستگی اجتماعی میان افراد و به تبع آن، افزایش اعتماد اجتماعی شناخته شده‌اند و از آنجایی که ورزش فضای مطلوبی را جهت افزایش روابط متقابل و پیوندهای عاطفی و نزدیک بین افراد مختلف جامعه مهیا می‌کند، به نظر می‌رسد که می‌تواند از طریق کارکردها و سازوکارهای خاص خود با به وجود آمدن شبکه‌های اجتماعی و پیدا کردن دوستان جدید و همچنین افزایش روحیه همکاری در تقویت همبستگی اجتماعی مؤثر باشد.

مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار 77

در نتیجه؛ یافته های این پژوهش با نتایج بای (۱۳۹۸)، معارف وند (۱۳۹۶)، سهامی و همکاران (۱۳۹۵)، امیری و همکاران (۱۳۹۲)، سلطانی شال (۱۳۹۲)، حسینی و همکاران (۱۳۹۲)، توکر و همکاران (۲۰۱۰)، سالدانا و همکاران (۲۰۰۹)، همسو می باشد. همچنین رابطه بین سرمایه اجتماعی و سطح تحصیلات دانشجویان نشان دهنده وجود رابطه معنادار می باشد، این یافته با نتایج موسوی و همکاران (۱۳۹۴) و اسلامی مرزنکلاته و همکاران (۱۳۹۳) همسو می باشد. از طرفی طبق نتایج به دست آمده با افزایش سطح تحصیلات، میانگین سرمایه اجتماعی نیز افزایش یافته است که در واقع افراد با سطح تحصیلات بالاتر قابلیت مشارکت، همبستگی و اعتماد بالاتری از خود نشان داده اند.

فرضیه اول: بین سرمایه‌ی اجتماعی و سلامت جسمانی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار رابطه‌ی معنادار وجود دارد. نتایج حاصله نشان می دهد که بین سرمایه اجتماعی و سلامت جسمانی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار در سطح $(\alpha = 0/01)$ ، با توجه به اینکه α به دست آمده در این آزمون برای دانشجویان ورزشکار برابر $(\alpha = 0/001)$ می باشد، رابطه این دو متغیر از نظر آماری مثبت و معنادار است. یعنی با افزایش هر واحد در سرمایه اجتماعی دانشجویان ورزشکار، سلامت جسمانی آن ها به میزان حدود ۶۹ درصد افزایش پیدا می کند. در مورد دانشجویان غیر ورزشکار نیز با توجه به معنادار بودن ارتباط بین دو متغیر ذکر شده با افزایش افزایش هر واحد در سرمایه اجتماعی دانشجویان غیر ورزشکار، سلامت جسمانی آنها به میزان ۵۰ درصد افزایش پیدا می کند. بنابراین؛ می توان گفت که تفاوت ضریب همبستگی میان سرمایه اجتماعی و سلامت جسمانی ورزشکاران و غیر ورزشکاران معنادار می باشد که با نتایج خادمی و همکاران (۱۳۹۷)، رجیبی گیلان و همکاران (۱۳۹۲)، دلیری هروی و عباس زاده (۱۳۹۱)، زاهدی اصل و فرخی (۱۳۸۹)، زاهدی و همکاران (۱۳۸۹)، پانام (۲۰۰۰)، فوجیساوا و همکاران (۲۰۰۹)، کیم و همکاران (۲۰۰۷) همسو می باشد.

فرضیه دوم: بین سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار رابطه‌ی معنادار وجود دارد. نتایج پژوهش نشان می دهد که بین سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار در سطح $(\alpha = 0/01)$ ، با توجه به اینکه α به دست آمده در این آزمون برای دانشجویان ورزشکار برابر $(\alpha = 0/000)$ می باشد، رابطه این دو متغیر از نظر آماری مثبت و معنادار است. یعنی با افزایش هر واحد در سرمایه اجتماعی دانشجویان ورزشکار، کیفیت زندگی آنها به میزان حدود ۷۷ درصد افزایش پیدا می کند. در مورد دانشجویان غیر ورزشکار نیز با توجه به معنادار

بودن ارتباط بین دو متغیر ذکر شده با افزایش افزایش هر واحد در سرمایه اجتماعی دانشجویان غیر ورزشکار، کیفیت زندگی آنها به میزان ۶۰ درصد افزایش پیدا می‌کند. بنا بر این؛ می‌توان گفت که تفاوت ضریب همبستگی میان سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی ورزشکاران و غیر ورزشکاران معنادار می‌باشد که با نتایج پژوهش‌های آقاملابی (۱۳۸۴)، مالاراسکا و کوچارک (XXI v (۲۰۱۵)، توکلی و مقصودی (۱۳۹۰)، مجیدی و لهسایی زاده (۲۰۰۷)، لین (۲۰۰۱)، میلور و همکارانش (۱۹۹۹)، خان محمدی (۱۳۹۴)، خوش فر و همکاران (۱۳۹۳)، رشنیقی (۱۳۹۳)، یاجون لی (XXV (۲۰۰۵)، همودان و همکاران (XXVI (۲۰۱۴)، چن و همکاران (XXVI i (۲۰۱۷)، دلیری هروی و عباس زاده (۱۳۹۱)، صفری و همکاران (۱۳۹۷)، (فرزی و همکاران (۱۳۹۴) و مک آلی و همکاران (XXVI i i (۲۰۰۰؛ وان و ویور (XXI X (۲۰۰۹) همسو است.

فرضیه سوم: بین سلامت اجتماعی و سطح سلامت جسمانی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار رابطه‌ی معنادار وجود دارد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین سلامت اجتماعی و سلامت جسمانی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار در سطح $(\alpha = 0/01)$ ، با توجه به اینکه α به دست آمده در این آزمون برای دانشجویان ورزشکار برابر $(\alpha = 0/000)$ می‌باشد، رابطه این دو متغیر از نظر آماری مثبت و معنادار است. یعنی با افزایش هر واحد در سلامت اجتماعی دانشجویان ورزشکار، سلامت جسمانی آنها به میزان حدود ۷۰ درصد افزایش پیدا می‌کند. در مورد دانشجویان غیر ورزشکار نیز با توجه به معنادار بودن ارتباط بین دو متغیر ذکر شده با افزایش افزایش هر واحد در سلامت اجتماعی دانشجویان غیر ورزشکار، سلامت جسمانی آنها به میزان ۵۰ درصد افزایش پیدا می‌کند. بنابراین؛ می‌توان گفت که تفاوت ضریب همبستگی میان سلامت اجتماعی و سلامت جسمانی ورزشکاران و غیر ورزشکاران معنادار می‌باشد که نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش‌های وصالی و دیگران (۱۳۹۵)، لطیفی و موحدی (۱۳۹۵)، حسینی و همکاران (۱۳۹۲)، علیزاده اقدم (۱۳۹۲)، گنجعلی‌وند و همکاران (۱۳۹۲)، گارسیا^{xxx} و همکاران (۲۰۰۵)، المکویست^{xxxi} (۲۰۱۱)، شهادت و لیاکوات^{xxxi i} (۲۰۱۰)، یربورگ و همکاران^{xxxi i i} (۲۰۰۶)، برکمن^{xxxi v} (۲۰۰۴)، برکمن (۲۰۰۷)، نخعی و همکاران (۲۰۰۸) همسو می‌باشد.

فرضیه چهارم: بین سلامت اجتماعی و سطح سلامت روانی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار رابطه‌ی معنادار وجود دارد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین سلامت اجتماعی و سلامت روانی

مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار79

دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار در سطح ($\alpha=0/01$)، با توجه به اینکه α به دست آمده در این آزمون برای دانشجویان ورزشکار برابر ($\alpha=0/000$) می باشد، رابطه این دو متغیر از نظر آماری مثبت و معنادار است. یعنی با افزایش هر واحد در سلامت اجتماعی دانشجویان ورزشکار، سلامت روانی آنها به میزان حدود ۶۷ درصد افزایش پیدا می کند. در مورد دانشجویان غیر ورزشکار نیز با توجه به معنی دار بودن ارتباط بین دو متغیر ذکر شده با افزایش افزایش هر واحد در سلامت اجتماعی دانشجویان غیر ورزشکار، سلامت روانی آنها به میزان ۴۴ درصد افزایش پیدا می کند. بنابراین؛ می توان گفت که تفاوت ضریب همبستگی میان سلامت اجتماعی و سلامت روانی ورزشکاران و غیر ورزشکاران معنادار می باشد که با نتایج تحقیقات صفری و همکاران (۱۳۹۷)، مذهب دار قشقای (۱۳۹۲)، کرمی و مردانی (۱۳۹۳)، زابلی و سنایی نسب (۱۳۹۳)، کاتز و استرن^{xxxv} (۲۰۰۸)، اسکات و ویلسون^{xxxvi} (۲۰۱۱) همسو می باشد.

فرضیه پنجم: بین سلامت اجتماعی و کیفیت زندگی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار رابطه‌ی معنادار وجود دارد. نتایج پژوهش نشان می دهد که بین سلامت اجتماعی و کیفیت زندگی دانشجویان ورزشکار و غیرورزشکار در سطح ($\alpha=0/01$)، با توجه به اینکه α به دست آمده در این آزمون برای دانشجویان ورزشکار برابر ($\alpha=0/058$) می باشد، رابطه این دو متغیر از نظر آماری مثبت و معنادار نیست. یعنی با افزایش هر واحد در سلامت اجتماعی دانشجویان ورزشکار، کیفیت زندگی آنها به میزان حدود ۳۰ درصد افزایش پیدا می کند. در مورد دانشجویان غیر ورزشکار نیز با توجه به معنادار بودن ارتباط بین دو متغیر ذکر شده با افزایش افزایش هر واحد در سلامت اجتماعی دانشجویان غیر ورزشکار، کیفیت زندگی آن ها به میزان ۳۰ درصد افزایش پیدا می کند. بنابراین؛ تفاوت ضریب همبستگی میان سلامت اجتماعی و کیفیت زندگی ورزشکاران و غیر ورزشکاران معنادار نمی باشد. یافته های حاصل از پژوهش نشان دهنده ارتباط مثبت و معنادار بین سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی است و در بررسی تفاوت ضریب همبستگی بین دو گروه ورزشکار و غیر ورزشکار نیز این ارتباط معنی دار بود که با نتایج بای (۱۳۹۸)، معارف وند (۱۳۹۶)، سهامی و همکاران (۱۳۹۵)، امیری و همکاران (۱۳۹۲)، سلطانی شال (۱۳۹۲)، حسینی و همکاران (۱۳۹۲)، توکر و همکاران (۲۰۱۰)، سالدانا و همکاران (۲۰۰۹)، همسو می باشد.

فرضیه ششم: بین سلامت اجتماعی و سطح سلامت محیطی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار رابطه‌ی معنادار وجود دارد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین سلامت اجتماعی و سلامت محیطی دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار در سطح $(\alpha=0/01)$ ، با توجه به اینکه α به دست آمده در این آزمون برای دانشجویان ورزشکار برابر $(\alpha=0/000)$ می‌باشد، رابطه این دو متغیر از نظر آماری مثبت و معنادار است. یعنی با افزایش هر واحد در سلامت اجتماعی دانشجویان ورزشکار، سلامت محیطی آنها به میزان حدود ۶۸ درصد افزایش پیدا می‌کند. در مورد دانشجویان غیر ورزشکار نیز با توجه به معنادار بودن ارتباط بین دو متغیر ذکر شده با افزایش افزایش هر واحد در سلامت اجتماعی دانشجویان غیر ورزشکار، سلامت محیطی آنها به میزان ۵۳ درصد افزایش پیدا می‌کند. بنا بر این؛ می‌توان گفت که تفاوت ضریب همبستگی میان سلامت اجتماعی و سلامت محیطی ورزشکاران و غیر ورزشکاران معنادار می‌باشد که با نتایج پژوهش‌های علیزاده اقدم و همکاران (۱۳۹۲)، فلاحتی (۱۳۹۲)، معارف وند (۱۳۹۲)، سلطانی و همکاران (۱۳۸۹)، سیرجی و همکاران^{xxxxvi} (۲۰۰۷) و (۲۰۱۰) همسو می‌باشد.

به طور کلی؛ در تبیین یافته‌های این تحقیق باید گفت، دانشجویان فعال با مشارکت در ورزش و فعالیت‌های بدنی، ضمن تمرین پایداری به برخی ارزش‌های اجتماعی مانند: کار تیمی، جامعه‌پذیری و قانون‌گرایی، ارتباط نزدیکی را با دوستان و افراد دیگر پیدا می‌کنند تا فصل مشترکی برای ایجاد همبستگی اجتماعی بین آنها ایجاد شود.

پیشنهادهای کاربردی

با عنایت به نتایج پژوهش حاضر شایسته است موارد ذیل در جهت افزایش سرمایه اجتماعی در بین دانشجویان، مد نظر مسئولین و کارشناسان حوزه ورزش دانشجویی قرار گیرد:

۱. ضرورت تعامل و ارتباط هر چه بیشتر مدیران بخش‌های مسئول در ورزش دانشگاهی با کارشناسان ورزشی در خصوص راه‌کارهای توسعه ورزش دانشجویی.
۲. برگزاری نشست‌های دوره‌ای در جهت گزارش فعالیت‌ها و اقدامات انجام‌شده و تبادل نظر با کارشناسان ورزشی.
۳. توجه جامعه و رسانه‌های گروهی بویژه صداوسیما در جهت تخصیص زمان و فضای بیشتر به موضوع ورزش دانشجویی و ساخت برنامه‌های ورزشی در جهت توسعه ورزش دانشجویی.

مقایسه سرمایه اجتماعی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار و غیر ورزشکار81

۴. آموزش، ترغیب و تشویق مردم و مسئولین جهت حمایت و زمینه‌سازی ورزش دانشجویی. دانشجویی.

منابع

- احمدیگی، شهریار و خواجه نژاد، پریسا (۱۳۹۴). ورزش و سرمایه‌ی اجتماعی. اولین همایش ملی علوم ورزشی و تربیت بدنی ایران. انجمن توسعه و ترویج علوم و فنون بنیادین. ص ۱-۱۵.
- احمدی، سیروس، نادریان، مسعود و کارگر، سعید (۱۳۹۲). بررسی رابطه اعتماد اجتماعی و مراجعه زنان به باشگاه‌های ورزشی. پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، دوره ۶، شماره ۳، ص ۱-۹.
- اختر محقق، مهدی، ربیعی، علی و فرهنگی، علی اکبر (۱۳۹۸). شبکه‌های اجتماعی؛ بستر ارتقای سرمایه اجتماعی - پژوهش اجتماعی. فصلنامه پژوهش اجتماعی، دوره ۴۴، شماره ۱۱، ص ۴۱-۶۳.
- امینی، فرزین و امین جعفری، بتول (۱۳۹۱). بررسی و مقایسه سرمایه اجتماعی افراد ورزشکار و غیر ورزشکار و ارائه راهکارهای ارتقاء سرمایه اجتماعی از دیدگاه مددکاری اجتماعی. دومین همایش سراسری علمی-کاربردی مددکاری اجتماعی. خمینی شهر. دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمینی شهر. ص ۱-۱۲.
- ایمان، محمدتقی و بنی فاطمه، زهرا سادات (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی بانوان جوان و مشارکت آنان در فعالیت‌های ورزشی در شهر یزد. علوم اجتماعی (دانشگاه آزاد شوشتر)، دوره ۸، شماره ۲۵، ص ۲۵-۵۰.
- پارسامهر، مهربان، بلگوریان، مستانه و سعیدی مدنی، محسن (۱۳۹۲). بررسی رابطه‌ی بین مؤلفه‌های سرمایه‌ی اجتماعی و مشارکت ورزشی در میان نوجوانان. مدیریت ورزشی، شماره ۱۷، ص ۱۰۹-۱۲۷.
- پارسامهر، مهربان (۱۳۸۸). جامعه‌شناسی ورزش. انتشارات دانشگاه یزد، چاپ اول. ص ۹۹.
- پارسامهر، مهربان و ترکان، رحمت اله (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و مشارکت در فعالیت‌های ورزشی (مطالعه موردی: پرستاران بیمارستان‌های دولتی شهر یزد). پژوهش پرستاری، شماره ۷، ص ۲۶.
- پیر، بوردیو (۱۳۹۳). نظریه کنش: دلایل عملی و انتخاب عقلانی. مترجم مرتضی مردیها. تهران. نقش و نگار. ص ۸۷
- رحمانی فیروزجاه، علی، شارع پور، محمود و رضایی پاشا، صدیقه (۱۳۹۰). سنجش تمایز سرمایه اجتماعی جوانان با محوریت مشارکت (مطالعه موردی: دانشجویان ورزشکار و غیر ورزشکار دانشگاه مازندران). جامعه‌شناسی مطالعات جوانان، دوره ۲، شماره ۲، ص ۳۷-۶۲.
- عادلخانی، امین، واعظ موسوی، سید محمد کاظم و فراهانی، ابوالفضل (۱۳۹۱). سرمایه فرهنگی شرکت‌کنندگان در ورزش همگانی (سیاست‌گذاری و راهکارها). مجلس و راهبرد، شماره ۶۹، ص ۵-۳۲.
- فرزی، حامد، زردشتیان، شیرین و عیدی پور، کامران (۱۳۹۴). تبیین نقش میزان فعالیت‌های بدنی در سلامت اجتماعی دانشجویان دانشگاه‌های شهر کرمانشاه. نشریه مدیریت ورزشی، دوره ۷، شماره ۲۴، ص ۱۷-۳۰.
- قربانعلی ابراهیمی، رازقی، نادر و مسلمی بطرودی، رقیه (۱۳۹۰). اوقات فراغت و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن. فصلنامه‌ی جامعه‌شناسی کاربردی، شماره ۴۴، ص ۷۱-۹۸.

۸۲..... پژوهش‌های جامعه‌شناختی، سال شانزدهم، شماره چهارم، زمستان ۱۴۰۱

- مظلومی، نادر و فتح‌اللهی، افشین (۱۳۸۶). سرمایه اجتماعی و شراکت‌های راهبردی. مطالعات مدیریت بهبود و تحول (مطالعات مدیریت سابق)، ص ۵۴.
- منوچهری نژاد، محسن، همتی نژاد، مهرعلی و رحمتی، محمدمهدی (۱۳۹۴). رابطه سرمایه اجتماعی خانواده و مشارکت ورزشی دانش‌آموزان نوجوان نشریه مدیریت ورزشی، دوره ۷، شماره ۳، شماره پیاپی ۳، ص ۴۵۷-۴۷۰.
- موسوی، سیدجعفر، اسلامی مرزنگلاته، محمدمهدی و خوش‌فر، غلامرضا (۱۳۹۳). بررسی رابطه اعتماد اجتماعی و مشارکت ورزشی زنان در جامعه شهری ایران، مطالعه موردی: شهر گرگان مجله آمایش جغرافیایی فضا، دوره ۴، شماره ۱۱، شماره پیاپی ۱۱، ص ۴۱-۶۲.
- موسوی، میرطاهر؛ شیانی، ملیحه (۱۳۹۴). سرمایه اجتماعی و سلامت اجتماعی: مفاهیم و رویکردها. تهران. آگاه. ص ۵۶.
- نوراللهی، لاجین؛ اقدسی، محمدتقی (۱۳۹۴). تأثیر شرکت در فعالیتهای ورزشی بر میزان مشارکت اجتماعی و اعتماد به نفس دختران ورزشکار شهر میانه. همایش ملی علوم کاربردی ورزش و تندرستی. دانشگاه شهید مدنی آذربایجان. ص ۱-۱۱.
- نور علی‌وند، علی، ملکی، امیر، پارسا مهر، مهربان و قاسمی، حمید (۱۳۹۵). بررسی نقش سرمایه اجتماعی در تبیین مشارکت ورزشی (مورد مطالعه: زنان استان ایلام). مطالعات توسعه اجتماعی فرهنگی، دوره ۵، شماره ۳، ص ۱۵۱-۱۷۸.
- ولی‌زاده، ابراهیم و ولی‌زاده، عادل (۱۳۹۳). بررسی رابطه مشارکت اجتماعی با انتخاب نوع ورزش (مطالعه موردی جوانان شهر تبریز). کنفرانس بین‌المللی علوم رفتاری و مطالعات اجتماعی. ص ۱-۱۲.
- Ball, Kylie, Cleland, Verity J, Timperio, Anna F, Salmon, Jo, Giles-Corti, Billie; Crawford, David A (2010). Love thy neighbour? Associations of social capital and crime with physical activity amongst women. *Social science medicine*;71(4):807-814.
- Coleman, James S (1988). Social capital in the creation of human capital. *American journal of sociology*;94:95-120.
- Delaney, Liam; Keaney, Emily (2005). Sport and social capital in the United Kingdom: Statistical evidence from national and international survey data. Dublin: Economic Social Research Institute Institute for Public Policy Research;32:1-32.
- Fukuyama, Francis (1999). Social capital and civil society. *International Monetary Fund*.
- (2005). Still Disenchanted? The Modernity of Postindustrial Capitalism. Princeton and Oxford: Princeton University Press .
- (2005). Social Capital and Civil Society: paper prepared for delivery at the IMF Conference on Second Generation Reform (The Institute of Public Policy). IMF Conference. George Mason University .
- Hall, Peter A (1999). Social capital in Britain. *British journal of political science*;29(3):417-461.
- Jiang Y, Chen K. Effects of Organizational Trust on Organizational Learning and Creativity. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*. 2017; 13 (6): 2057-206.

- Legh-Jones, Hannah; Moore, Spencer (2012). Network social capital, social participation, and physical inactivity in an urban adult population. *Social science medicine*;74(9):1362-1367.
- Lindstrom, M, Moghaddassi, M; Merlo, J (2003). Social capital and leisure time physical activity: a population based multilevel analysis in Malmö, Sweden. *Journal of Epidemiology Community Health*;57(1):23.
- Lindström, Martin (2011). Social capital, desire to increase physical activity and leisure-time physical activity: a population-based study. *Public health*;125(7):442-447.
- Putnam, Robert D. (2000). Bowling alone: America's declining social capital. In *Culture and politics* pp. 223-234.
- Schuller, Tom, Baron, Stephen; Field, John (2000). Social capital: a review and critique. *Social capital: critical perspectives*:1-39.
- Seippel, Qrnulf (2006). Sport and social capital. *Acta sociologica*; 49(2) : 169-183.
- Tonts, Matthew (2005). Competitive sport and social capital in rural Australia. *Journal of rural studies*;21(2):137-149.
- Trail, Galen T; James, Jeffrey D (2001). The motivation scale for sport consumption: Assessment of the scale's psychometric properties. *Journal of sport behavior*;24 (1).

i - Lindstrom, M, Moghaddassi, M; Merlo, J.

ii- Limitit.

iii- Bridging.

iv- Szreter S, Woolcock.

v - Coleman.

vi- Putnam.

vii- Bourdieu.

viii- Fukuyama.

ix- Schuller.

x- Jiang Y, Chen K.

xi- Misztal.

xii- Kylie Ball.

xiii- Hall.

xiv- Woolcock and Narayan.

xv- Nicholson & Hoye.

xvi- Mika.

xvii- Seippel.

xviii- Delaney & Keaney.

xix- Tonts.

xx- Adler and kwon.

xxi- superior connecti.

xxii- sociability.

xxiii- productivity.

xxiv- Mularska – kuchrek.

xxv- Lee.

- xxvi- Hamudan and et al.
xxvii - Chen and et al.
xxviii- McAuley.
xxix- Wann and Weaver.
xxx- Garcia.
xxxi - Almquist.
xxxii- Shahadat UM, Liaquat H.
xxxiii_ Ydreborg and et al.
xxxiv- Berkman.
xxxv- Katz, and Stern.
xxxvi- Scott and Wilson.